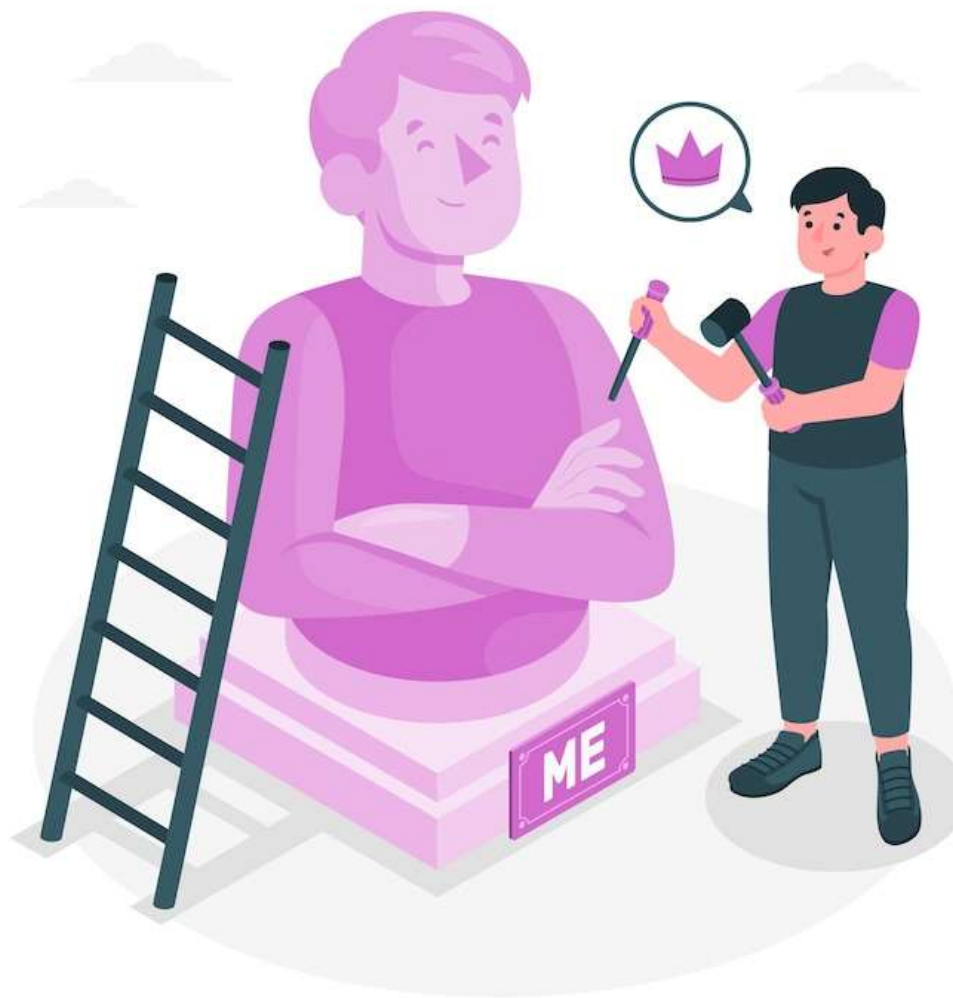

Jak často
reflektujete
svůj vlastní
pokrok?

Význam sebehodnocení u vysokoškolských studentů při učení angličtiny

Pilotní výzkum a aktuální poznatky

Anežka Lengálová

Fakulta humanitních studií UTB ve Zlíně

29. 5. 2025

Úvod

Sebehodnocení je:

- forma zpětné vazby, jejímž cílem je podpořit učení a zlepšení výkonu
- klíčovým nástrojem rozvoje samostatného a efektivního učení.

V oblasti výuky CJ sebehodnocení přispívá k:

- lepšímu pochopení vlastního pokroku
- zvyšování motivace
- budování jazykové sebedůvěry.

Historie

- Oskarsson, M. (1978). Approaches to self-assessment in foreign language learning. Council of Europe: Pergamon Press.
- Blue, G. (1988). Self-assessment: the limits of learner independence. In A. Brookes & P. Grundy (Eds.). *Individualization and autonomy in language learning. ELT Documents, 131* (pp. 100-118). London, UK: Modern English Publications and the British Council.
- Oskarsson, M. (1989). Self-assessment of language proficiency: Rational and applications. *Language Testing 6*, 1-13.
- Oskarsson, M. (1997). Self-assessment of foreign and second language proficiency. In *Encyclopedia of language and education, Vol 7: Language testing and assessment* (pp. 175-187). Dordrecht: Kluwer Academic.
- Papanthymou, A., Darra, M. (2018). Student Self-Assessment in Higher Education: The International Experience and the Greek Example, *World Journal of Education*, Vol. 8, No. 6

Literární východiska

A Critical Review of Research on Student Self-Assessment

Analýza 76 empirických studií zaměřených na sebehodnocení studentů (2013–2018).

- Sebehodnocení nutno klasifikovat podle jeho účelu (formativní/sumativní), zaměření (kompetence, proces, výstup) a metody (např. hodnoticí škály).
- Sumativní sebehodnocení (např. sebehodnocení známkou) může být nepřesné, zkreslené.
- Formativní sebehodnocení podporuje studijní úspěšnost, autoregulaci a metakognici. Je nutno jasně stanovit kritéria.
- Výzkum by se měl zaměřit na vnitřní procesy probíhající u studentů při sebehodnocení a při práci se zpětnou vazbou.

Andrade, H. L. (2019). A critical review of research on student self-assessment. *Frontiers in Education*, 4, Article 87.

Literární východiska

Student Self-Assessment

(instrukce pro učitele - University of Sydney)

Přínosy:

- Podpora samostatnosti a odpovědnosti za vlastní učení
- Rozvoj sebereflexe a kritického myšlení
- Zlepšení schopnosti dávat/přijímat zpětnou vazbu (ve spojení s vrstevnickým hodnocením)
- Posílení angažovanosti a porozumění hodnoticím kritériím

Výzvy:

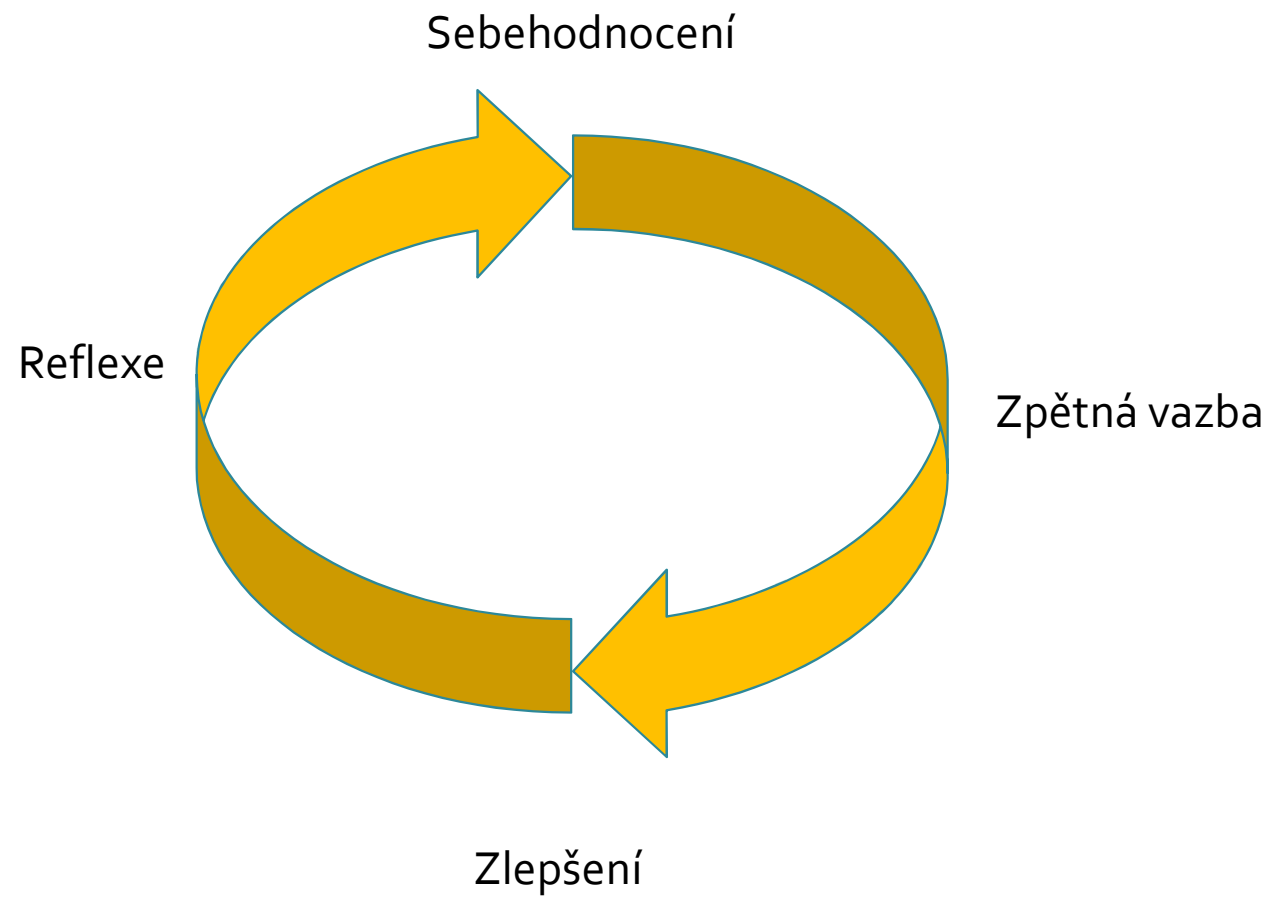
- Přecenění výkonu (zejména u méně výkonných studentů)
- Počáteční odpor nebo nejistota
- Nesoulad mezi hodnocením studentů a učitelů

Doporučení pro zavedení:

- Postupné zařazení do výuky jako formativní nástroj
- Vysvětlení účelu a přínosu
- Poskytnutí podpory a jasných kritérií
- Možnosti: reflexivní deníky, online kvízy, vlastní hodnocení výkonu či skupinové práce.

<https://www.teaching.unsw.edu.au/self-assessment>

Proces sebehodnocení

Cíle našeho výzkumu

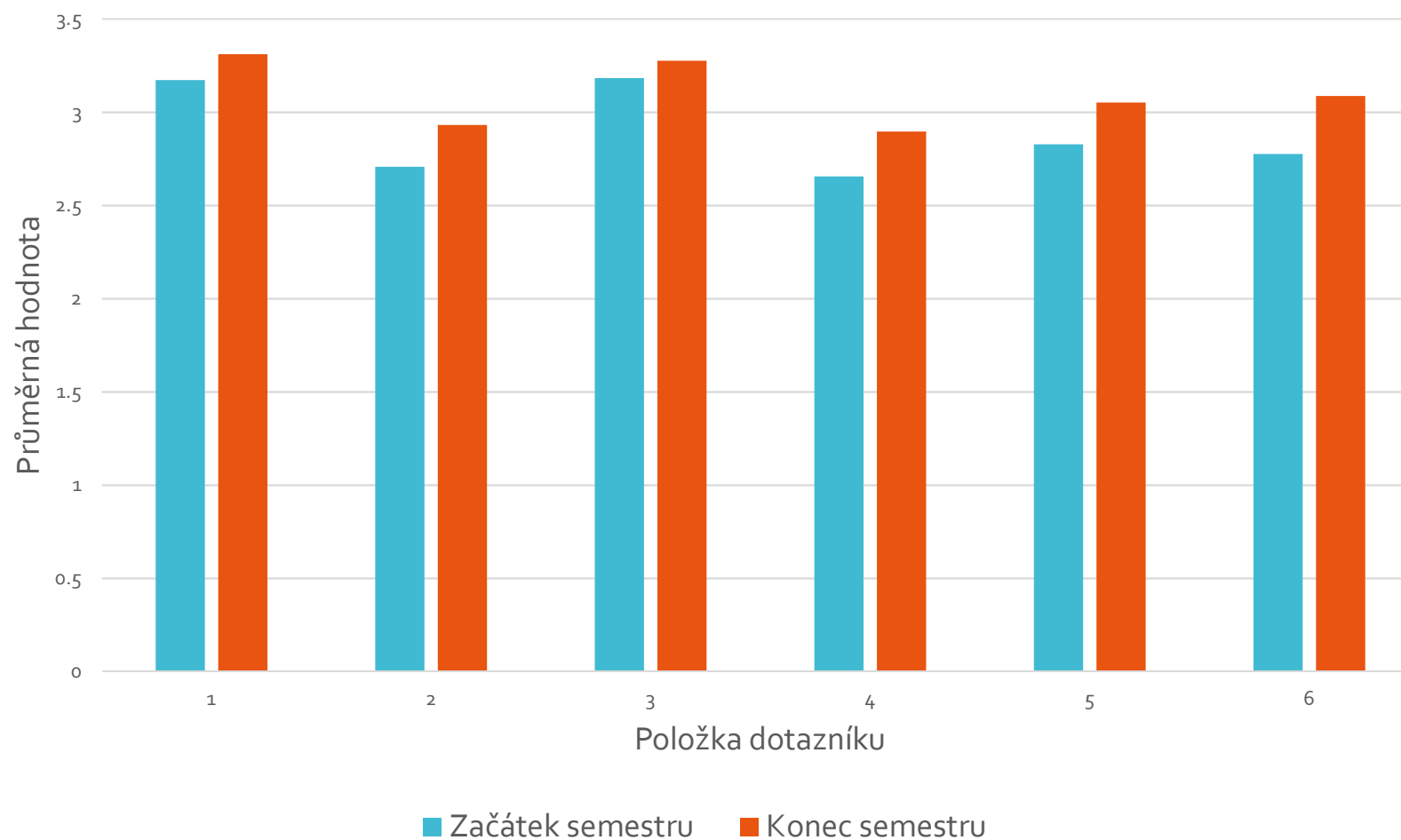
- Aktivovat studenty při učení se CJ
- Sledovat jejich posun v úrovni od začátku do konce semestru
- Porovnat sebehodnocení s hodnocením učitele
- Zjistit, jak studenti vnímají význam sebehodnocení při učení se angličtině
- (Identifikovat překážky a limity této metody v našich podmínkách)

Metodologie pilotního výzkumu

- Vzorek: 29 studentů 2. ročníku bakalářského studia UMŠ, z toho 1 muž.
- Metody sběru dat:
 - dotazník sebehodnocení (v angličtině)
 - 6 oblastí: poslech, mluvení, čtení, psaní, slovní zásoba a gramatika, učební strategie
 - písemná reflexe individuálního přínosu
- Sběr dat:
 - začátek ZS (září 2024)
 - konec ZS (prosinec 2024)
 - anonymizace výsledků
- Vyhodnocení:
 - průměrné sebehodnocení v jednotlivých kategoriích
 - rozdíl v sebehodnocení na začátku a na konci semestru
 - porovnání s hodnocením učitelem
 - předběžná analýza písemné reflexe

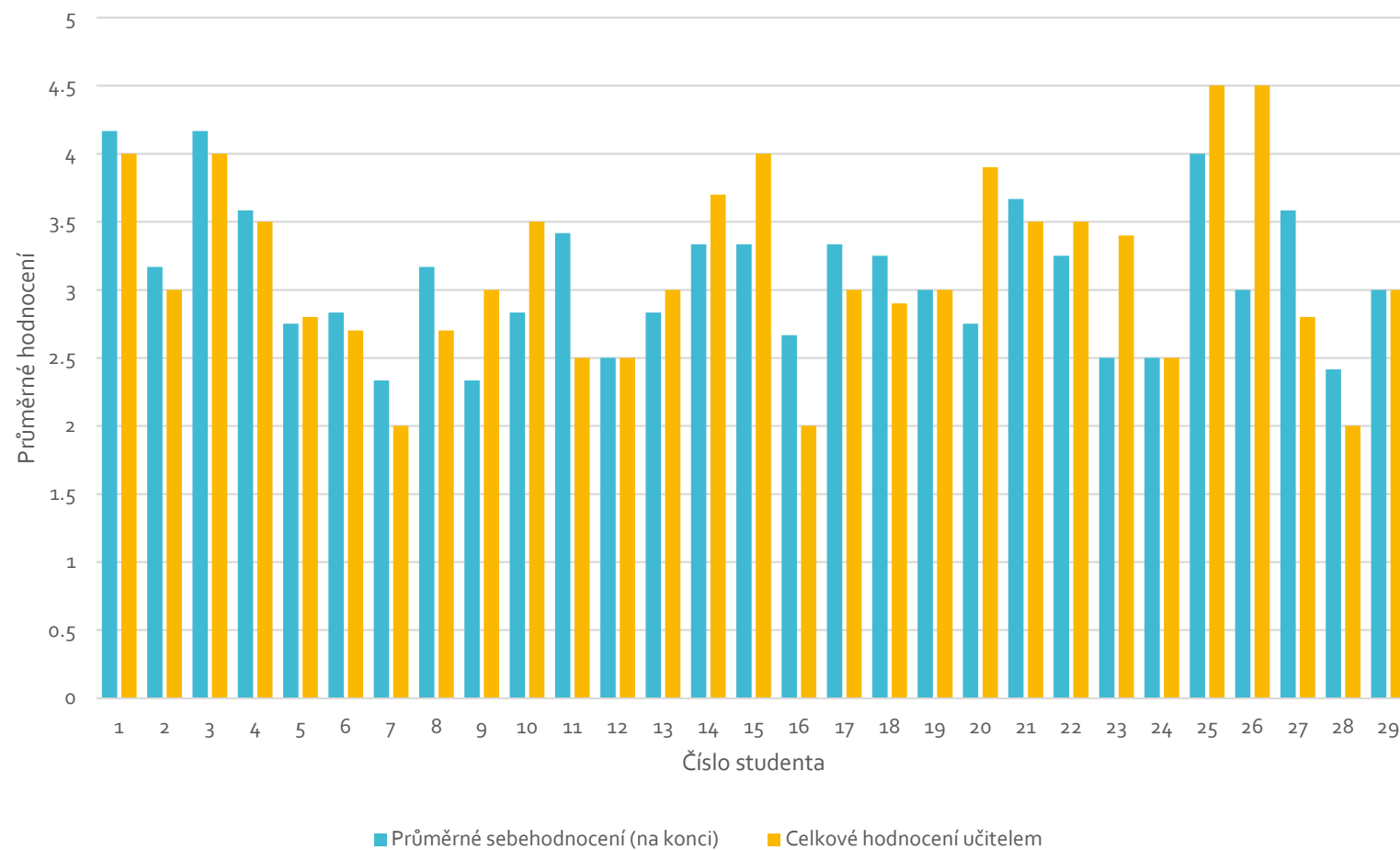
Výsledky

Sebehodnocení studentů na začátku a na konci zimního semestru
2024/2025

Výsledky

Sebehodnocení vs. hodnocení učitelem na konci semestru

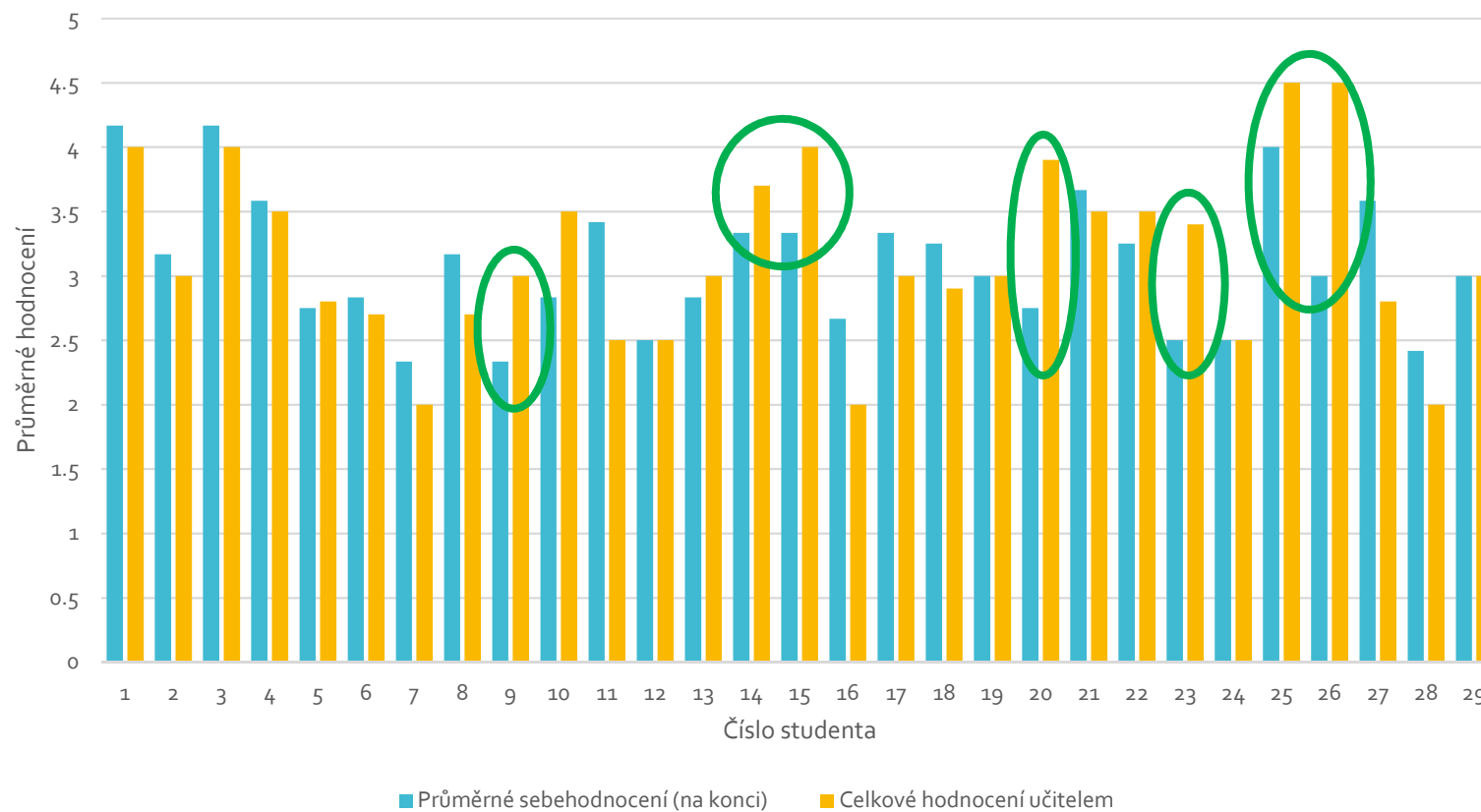
Výsledky

Sebehodnocení vs. hodnocení učitelem na konci semestru

Výsledky

Sebehodnocení vs. hodnocení učitelem na konci semestru

Vybrané výsledky přínosu sebehodnocení

Vybrané názory studentů na sebehodnocení (v češtině):

1. Sebehodnocení mi pomáhá kriticky přemýšlet o procesu mého učení a dává mi větší odpovědnost za vlastní pokrok.
3. Využívám sebehodnocení ke sledování pokroku ve slovní zásobě a gramatice. Tím, že si dávám krátkodobé cíle, zůstávám motivovaná a soustředěná.
5. V budoucnu si chci zapisovat svůj pokrok, především v mluveném jazyce, kde mám největší mezery.
8. Sebehodnocení mi pomáhá přemýšlet o mých silných a slabých stránkách.
9. Věřím že sebehodnocení je užitečné a personalizuje učení.
10. Sebehodnocení mě přimělo zastavit se a zamyslet nad svým pokrokem.

Vybrané výsledky přínosu sebehodnocení

- 13. Sebehodnocení je důležité nejen při učení se angličtině, ale i v jiných předmětech a v dalším životě.
- 15. Sebehodnocení je velmi důležité v mém učení se angličtině. Po každé hodině reflektuji, co se mi podařilo a kde mám ještě mezery.
- 21. Při sebehodnocení je opravdu důležité se zamyslet a být k sobě upřímný. Nejen si říct, v čem jsme dobří a slabí, ale zvážit všechny aspekty.
- 24. Sebehodnocení je pro mne někdy obtížné, protože je těžké si čestně přiznat své chyby.
- 26. Velkou výhodou sebehodnocení je, že mě učí nezávislosti a odpovědnosti za moje učení.
- 29. Sebehodnocení mi dodává sebevědomí. Vidím, že se časem zlepšuji.

Doporučení

- Zařazovat pravidelné sebehodnocení do výuky.
- Nabídnout studentům konkrétní nástroje.
- Vést studenty k pravidelné reflexi a stanovování cílů.

Zdroje

- Andrade HL (2019) A Critical Review of Research on Student Self-Assessment. *Front. Educ.* 4:87. doi: 10.3389/feduc.2019.00087
- Blanche, P. (1988). Self-assessment of foreign language skills: Implications for teachers and researchers. *RELC Journal*, 19, 75-93.
- Blue, G. (1988). Self-assessment: the limits of learner independence. In A. Brookes & P. Grundy (Eds.). *Individualization and autonomy in language learning. ELT Documents*, 131 (pp. 100-118). London, UK: Modern English Publications and the British Council.
- Boud, D. (ed). *Enhancing Learning Through Self-Assessment*. London, Kogan Page, 1995.
- Brophy, T. L., & Good, J. E. (1987). Providing students with opportunities for self-evaluation. In T. L. Brophy & J. E. Good (Eds.), *Looking in classrooms* (pp. 504-503). New York, NY: Harper and Row.
- Carless, D., & Lee, D. Y. W. (2023). *Placing authenticity at the heart of self-assessment*. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 48(2), 261–273. <https://doi.org/10.1080/02602938.2022.2121461>
- Cuesta-Melo, C., and Lucero-Zambrano, M., Herrera-Mosquera, L. (2022). *The Influence of Self-Assessment on the English Language Learning Process of students from a public university in Colombia*. *Colomb. Appl. Linguistic. J.*, 24(1), pp. 89-104.
- Henner-Stanchina, C., & Holec, H. (1985). Evaluation in an autonomous learning scheme. In P. Riley (Ed.), *Discourse and learning* (pp. 255-263). London, UK: Longman.
- <https://www.teaching.unsw.edu.au/self-assessment>
- Nieminen, J.H. & D. Boud (2025). Placing authenticity at the heart of student self-assessment: an integrative review, *Teaching in Higher Education*, 30:3, 640-662, DOI: 10.1080/13562517.2024.2367669
- Oskarsson, M. (1978). Approaches to self-assessment in foreign language learning. Council of Europe: Pergamon Press.
- Oskarsson, M. (1980). *Approaches to self-assessment in foreign language learning*. Oxford; New York: published for and on behalf of the Council of Europe by Pergamon Press.
- Oskarsson, M. (1989). Self-assessment of language proficiency: Rational and applications. *Language Testing* 6, 1-13.
- Oskarsson, M. (1997). Self-assessment of foreign and second language proficiency. In *Encyclopedia of language and education, Vol 7: Language testing and assessment* (pp. 175-187). Dordrecht: Kluwer Academic.
- Papanthymou, A., Darra, M. (2018). Student Self-Assessment in Higher Education: The International Experience and the Greek Example, *World Journal of Education*, Vol. 8, No. 6